

Agenda platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe

Colofon

Uitgave: Project Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe
Tekst en grafische vormgeving: Comm'Art, Assen
Oplage: 100
November 2012

November 2012

Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe, vastgesteld door de stuurgroep op 10 november 2012.

In november 2010 hebben de colleges van burgemeester en wethouders van De Wolden, Meppel, Midden-Drenthe, Hoogeveen en Westerveld de projectopdracht en het plan van aanpak voor de Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe vastgesteld.

Nadat in januari 2012 de eerste fase van het plan groen licht kreeg, is nu ook fase 2 van de Agenda definitief. De Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe is daarmee een feit.

Fase 1 omvat een analyse van de huidige situatie, de trends en de kansen in het gebied, de globale visie op het gebied en het beeld dat de vijf gemeenten de komende jaren voor ogen staat. Daarbij geven de gemeenten aan welke rollen ze hebben bij de ontwikkeling van hun gebied en een vijftal speerpunten die zij hierbij belangrijk vinden.

In fase 2 worden deze speerpunten uitgewerkt, waarbij naast de doelen de gewenste resultaten staan aangegeven. Bij ieder speerpunt staat een omschrijving van wat er moet gebeuren om de doelen te halen.

Samenvatting

In twee fasen is de Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe ontwikkeld en door de gemeentebesturen vastgesteld.

Met de Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe geven de gemeenten samen vorm aan de ontwikkeling van het platteland in hun gebied. Daarbij ligt de focus op drie thema's:
- De natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur;
- Landschap en cultuurhistorie;
- Sociaal-economische vitalisering.

Fase 1 betreft een analyse van de huidige situatie, een omschrijving van kansen in het landelijk gebied en het vaststellen van een globale visie. In vijf speerpunten geven de gemeenten het beeld aan dat hen de komende jaren voor ogen staat.
In fase 2 zijn deze speerpunten nader uitgewerkt en vertaald in doelen.

Het gevarieerde landschap en zijn rijke cultuurhistorie bieden het gebied volop kansen. Behoud en ontwikkeling van het landschap zijn essentieel voor het benutten van deze kansen. De landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de sociaaleconomische vitaliteit zijn de gouden eieren van Zuidwest-Drenthe. Die willen de gemeenten borgen door in te zetten op:

Landschap en cultuurhistorie:
- De essentiële kenmerken van het landschap beschermen, herstellen en benutten;
- Het landschap toegankelijk en beleefbaar maken;
- De natuurwaarden in samenhang met de landschapsstructuur versterken;
- De cultuurhistorie verankeren in beleid en inzetten bij nieuwe ontwikkelingen;
- De aantrekkingskracht van cultuurhistorie voor toeristen en ondernemers vergroten;
- Landschapsbeheer door particulieren bevorderen;
- De bewustwording van landschap en cultuurhistorie stimuleren.

Leefbare dorpen:
- Een grensoverschrijdend toekomstbeeld van voorzieningen opstellen;
- Initiatieven van inwoners verbinden met doelen en middelen buiten de gemeente;
- De trends en ontwikkelingen volgen en verbinden;
- Gezamenlijk uitzoeken waar investeringen nodig zijn.

Werkgelegenheid en bedrijvigheid:
- De toeristische bedrijfsontwikkeling stimuleren;
- Agrarische bedrijfsontwikkeling stimuleren;
- Ruimte geven aan bedrijvigheid in vrijkomende agrarische bebouwing;
- Sturen op lokale bedrijvigheid op lokale bedrijventerreinen en regionale bedrijvigheid op regionale bedrijventerreinen.

Samenvatting

Toerisme en recreatie:
- Investeren in meer werkgelegenheid en bestedingen in de toeristische sector;
- Zuidwest-Drenthe beter vermarkten en op de toeristische kaart zetten aan de hand van de aanwezige cultuurhistorische en landschappelijke waarden;
- Het kwaliteitsniveau van toeristische voorzieningen verhogen;
- Nieuwe product-marktcombinaties introduceren.

De realisering van de Agenda vindt plaats aan de hand van vijf speerpunten:

1. **Kernwaarden bepalen van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit op regionaal niveau, gericht op instandhouding en bescherming.**
   De landschappelijke en cultuurhistorische identiteit van Zuidwest-Drenthe wordt zo versterkt en zichtbaar gemaakt dat die leidend kan zijn voor ontwikkelingen.

2. **Partijen samenbrengen om nieuwe instrumenten te ontwikkelen voor herstel en instandhouding van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit.**
   Er moeten nieuwe middelen (geld en natura) komen voor duurzaam beheer en ontwikkeling van landschap en cultuurhistorie in Zuidwest-Drenthe.
   Dit kan als partijen gaan samenwerken en bestaande en nieuwe vormen van landschapsfinanciering verkennen en uitwerken in concrete projecten. Hiervoor zijn een verkenning van de mogelijkheden en een haalbaarheidsstudie noodzakelijk.

3. **Een regionale analyse uitvoeren voor het voorzieningenniveau en de toekomstige ontwikkeling in beeld brengen.**
   Een inventarisatie maakt duidelijk welke voorzieningen binnen tien jaar mogelijk verdwijnen en geeft inzicht in kansen voor samenwerking en samenvoeging van voorzieningen.

4. **Onderzoeken hoe gemeenten met beleid en middelen beter kunnen inspelen op initiatieven van inwoners.**
   Dit kan bijvoorbeeld door ondersteuning te bieden aan initiatieven door middel van kennis en ervaring of een platform te faciliteren voor uitwisseling van ideeën of samenwerking.

5. **Zorgen voor bescherming van de ruimtelijke kwaliteit bij lokale economische ontwikkelingen.**
   In een intergemeentelijk platform kunnen de ruimtelijk complexe vraagstukken worden ingebracht en discussies plaatsvinden over oplossingen. De focus ligt hierbij op leren van elkaars kennis en ervaring.

Inhoud

7 | **De koers**
(visie Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe)

10 | **Van visie naar doelen**

14 | **De speerpunten**
Kernwaarden bepalen van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit
Nieuwe financiering landschap en cultuurhistorie
Regionale analyse voorzieningenniveau
Inspelen op initiatieven van inwoners
Bescherming ruimtelijke kwaliteit

20 | **De uitvoering**

22 | **Organisatie en communicatie**

23 | **En verder?**

De

Foto: Bernard Stikfort

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

De koers

De Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe is het resultaat van de wens van de vijf Zuidwest-Drentse gemeenten om samen vorm te geven aan de ontwikkeling van hun platteland. Deze wens komt voort uit de Omgevingsvisie Drenthe, waarin de provinciale overheid stelt dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor drie thema's in het landelijk gebied, die van groot belang zijn voor de kwaliteit en de vitaliteit ervan:

1. De natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
2. Het landschap en de cultuurhistorie;
3. De sociaaleconomische vitaliteit.

Deze drie thema's behoren niet tot de kerntaken van de provincie, maar vragen wel om lokale afstemming: als gemeenten samenwerken, bereiken ze meer dan ieder afzonderlijk.

De koers, die de vijf Zuidwest-Drentse gemeenten hebben uitgezet in de eerste fase van hun Agenda, is gebaseerd op een analyse van de huidige situatie, trends en kansen.

Trends en ontwikkelingen

In het landelijk gebied van Zuidwest-Drenthe zien we fraaie landschappen van hoge cultuurhistorische waarde. Het is er mooi, maar blijft het er ook mooi? Herstel en onderhoud kosten veel geld. Noch de overheid, noch particulieren hebben voldoende middelen om landschapsontwikkeling te financieren. Met als gevolg dat herstel en onderhoud achterwege blijven, de biodiversiteit van de natuur achteruit gaat en de identiteit van Zuidwest-Drenthe schade oploopt.

De meeste bedrijvigheid, en daarmee de grootste bron van vitaliteit, komt voor rekening van de agrarische bedrijven. Door de schaalvergroting neemt het aantal grondgebonden agrarische bedrijven steeds verder af. Naast het boerenbedrijf zorgt het midden- en kleinbedrijf voor relatief veel werkgelegenheid in Zuidwest-Drenthe. Veel mkb-bedrijvigheid vindt plaats aan huis.

Wethouder Jan ten Kate (gemeente De Wolden):

'Ik ben blij dat vijf Zuidwest-Drentse gemeenten zo snel de neuzen dezelfde kant uit hebben gezet. De waarde van het afwisselende landschap en de dynamiek door de bedrijvigheid op het platteland wordt door de inwoners van De Wolden sterk gevoeld en beleefd.'

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

Ook de recreatief-toeristische bedrijven zorgen voor de nodige levendigheid; vaak gaat het om relatief kleine bedrijven. Omdat de vraag naar luxe en bijzondere accommodaties toeneemt is een aantal recreatiebedrijven toe aan een kwalitatieve impuls.

De samenstelling van de plattelandsbevolking verandert: er wonen steeds minder jongeren en steeds meer ouderen en het aantal bewoners loopt terug. Dat geeft druk op de voorzieningen: winkels en scholen sluiten, sportverenigingen en dorpshuizen hebben het moeilijk.
Tegelijkertijd biedt de vergrijzing kansen: het 'zilveren goud' brengt als toerist en nieuwe bewoners veel geld mee…. Daarnaast biedt de digitalisering kansen, bijvoorbeeld omdat mensen hun werk steeds meer gewoon thuis kunnen doen en er niet altijd voor naar hun kantoor hoeven. Als dan ook de planologische drempels wat lager worden en er financiële middelen komen om de leefbaarheid te stimuleren, kan zo een nieuwe dynamiek ontstaan. Niet alleen in recreatie en toerisme maar ook in de landbouw, de voorzieningen en de zorg.

Visie

In het landelijk gebied zijn de verschillende landschappen de dragers van de ruimtelijke kwaliteit. Ze nodigen uit tot nieuwe ontwikkelingen. Vooral de rijke cultuurhistorie biedt overal in het gebied inspiratie. Zij versterkt niet alleen de identiteit van Zuidwest-Drenthe, maar biedt ook het perspectief om Zuidwest-Drenthe op de toeristische kaart te zetten.

Het landschap is de kip met de gouden eieren. Behoud en beheer ervan is essentieel voor de vitaliteit van het gebied. Dat kan het beste als gemeenten en andere partijen gezamenlijk optrekken en nieuwe allianties aangaan om nieuwe vormen van financiering rond te krijgen. De leefbaarheid in de dorpen is grotendeels afhankelijk van de zelfredzaamheid en initiatieven van de inwoners. Gemeenten kunnen deze initiatieven faciliteren. Gemeentelijke voorzieningen kunnen bereikbaar blijven door op tijd te gaan samenwerken of voorzieningen samen te voegen.

Voor de vitaliteit van het platteland is het belangrijk dat bestaande lokale economische bedrijvigheid wordt behouden en versterkt. Agrarische én andere bedrijven moeten de ruimte krijgen; nieuwe bedrijven zijn welkom, zolang ze passen binnen het landschap. Het gemeentelijk beleid en de regelgeving moeten hierop inspelen; hier en daar is aanpassing en versoepeling nodig.

Eindbeeld

De vijf Zuidwest-Drentse gemeenten zien voor hun landelijk gebied een horizon die is ingevuld door:
- Een landschap als drager van de ruimtelijke kwaliteit en leidraad voor nieuwe ontwikkelingen;
- Een cultuurhistorie, waaraan Zuidwest-Drenthe zijn identiteit ontleent;
- Leefbare dorpen;
- Een sterke bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Een aantrekkingskracht die Zuidwest-Drenthe op de toeristische kaart zet.

Rollen gemeenten

Om het geschetste eindbeeld dichterbij te brengen, worden doelen geformuleerd. Om die doelen te halen zijn inspanningen nodig, waarbij de gemeenten zich een vijftal rollen toedichten:

1. Verbinden, bijvoorbeeld lokale initiatieven met doelen en middelen buiten de gemeente, en extern mogelijkheden scheppen door lobbywerk;
2. Initiëren: bedrijventerreinen, winkelgebieden, verkeer en vervoer, woningbouw en maatschappelijke voorzieningen;
3. Faciliteren door middel van bijvoorbeeld overlegstructuren, subsidies en fondsen, en planologie;
4. Realiseren: projecten in de openbare ruimte en het landschap;
5. Sturen met beleid en verordeningen.

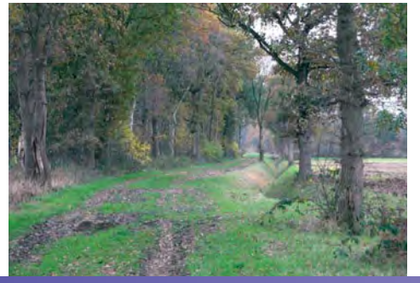
Deze rollen moeten aansluiten bij de trend dat inwoners meer zelfredzaam zijn en de deregulering bij de overheid.

Wethouder Ton Dohle (gemeente Meppel):

'We hebben een goede wijze van werken gekozen. Het postzegelverhaal van een fietspad hier en een multifunctioneel centrum daar is verleden tijd. We gaan samen aan de slag met onderwerpen die ons allen raken, vanuit een duidelijke samenhang.'

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

Van visie naar doelen

De visie die is geformuleerd, krijgt concreet handen en voeten in doelen die worden omschreven voor:
- Landschap en cultuurhistorie;
- Leefbare dorpen;
- Werkgelegenheid en bedrijvigheid;
- Toerisme en recreatie.

Landschap en cultuurhistorie

Het landschap, waartoe natuur en biodiversiteit behoren, is de drager van de ruimtelijke kwaliteit. Samen met de cultuurhistorische waarden geeft het Zuidwest-Drenthe zijn identiteit.
De ontwikkeling van landschap en cultuurhistorie vindt plaats op basis van de volgende doelen:
- De essentiële kenmerken van het landschap beschermen, herstellen en benutten;
- Het landschap toegankelijk en beleefbaar maken;
- De natuurwaarden in samenhang met de landschapsstructuur versterken;
- De cultuurhistorie verankeren in beleid en inzetten bij nieuwe ontwikkelingen;
- De aantrekkingskracht van cultuurhistorie voor toeristen en ondernemers vergroten;
- Landschapsbeheer door particulieren bevorderen;
- De bewustwording van landschap en cultuurhistorie stimuleren.

Landschap en cultuurhistorie zijn gebieden waar samenwerken loont. Dit betekent een grote gezamenlijke rol voor de gemeenten.
Om te beginnen de faciliterende rol, bijvoorbeeld het verbeteren van de toegankelijkheid van informatie over cultuurhistorie en landschapselementen door onder meer het opstellen van cultuurhistorische waardenkaarten.
Een andere rol is verbinden, bijvoorbeeld door cultuurhistorie aan educatie en toerisme te verbinden. Daarnaast door partijen samen te brengen om initiatieven te ontwikkelen voor nieuwe verdienmodellen voor de instandhouding en ontwikkeling van het landschap.

Ten slotte is er het sturen, onder meer op de kaders en uitgangspunten. Daarnaast op de planologische vastlegging van de essentiële landschapskenmerken en cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen. Ten slotte op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit bij, en de landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen.

Leefbare dorpen

Zuidwest-Drenthe heeft zelfredzame gemeenschappen, die beschikken over bereikbare voorzieningen. In vitale dorpen is het goed leven en wonen. Ontwikkelingsdoelen zijn:
- Een grensoverschrijdend toekomstbeeld van voorzieningen opstellen;
- Initiatieven van inwoners verbinden met doelen en middelen buiten de gemeente;
- De trends en ontwikkelingen volgen en verbinden;
- Gezamenlijk uitzoeken waar investeringen nodig zijn.

Leefbaarheid heeft een duidelijk raakvlak met het sociale beleid en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De gemeente faciliteert de samenwerking en de verbinding. Zo worden initiatieven vanuit dorpen en het landelijk gebied verbonden met externe doelen en middelen en vice versa. Daarnaast moet er een grensoverschrijdende analyse van ontwikkelingen komen in relatie tot voorzieningen, naast inzicht in het toekomstperspectief van de voorzieningen als gevolg van demografische veranderingen.

Werkgelegenheid en bedrijvigheid

Om de lokale economie te behouden en versterken, worden bedrijven en bedrijvigheid gestimuleerd. Doelen hiervoor zijn:
- De toeristische bedrijfsontwikkeling stimuleren;
- Agrarische bedrijfsontwikkeling stimuleren;
- Ruimte geven aan bedrijvigheid in vrijkomende agrarische bebouwing;
- Sturen op lokale bedrijvigheid op lokale bedrijventerreinen en regionale bedrijvigheid op regionale bedrijventerreinen.

Van visie naar doelen

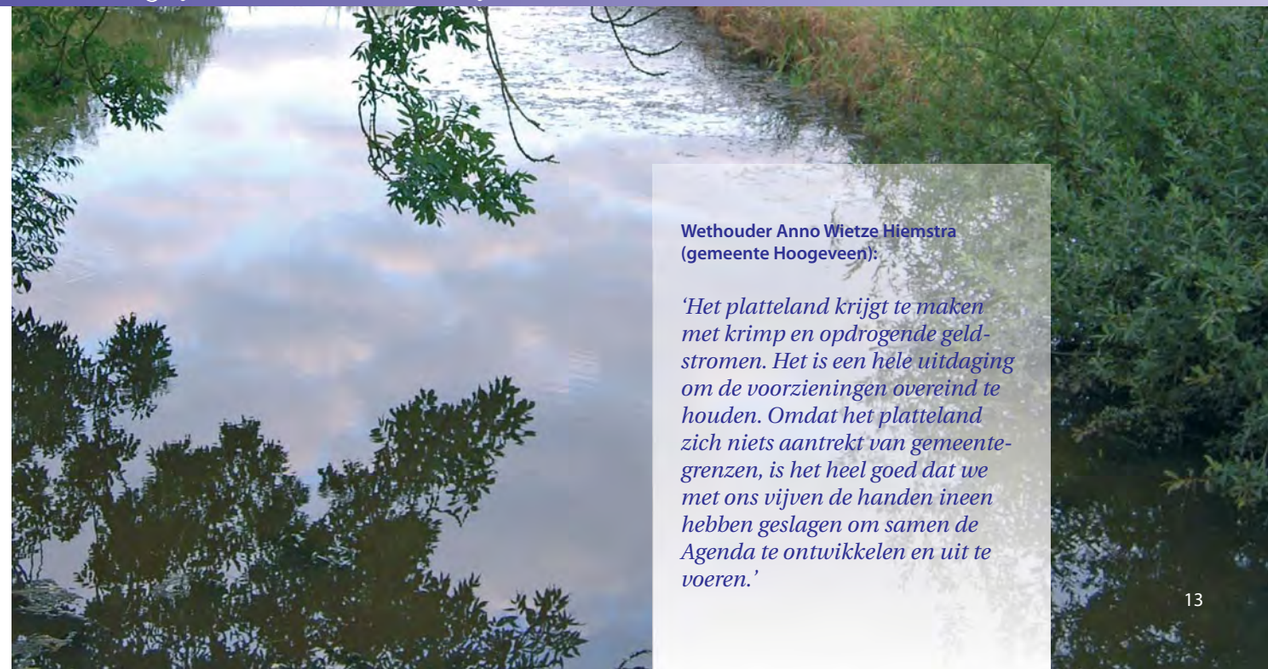

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

De gemeenten faciliteren de ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid en bedrijvigheid en verbinden ze. Een voorbeeld is het creëren van extra inkomsten uit groen-blauwe diensten. De gemeenten leggen zich toe op verbinden door bijvoorbeeld netwerken en samenwerkingsverbanden te ondersteunen en initiatieven in het veld met externe doelen en middelen te verbinden.
De sturende rol van de gemeente is zichtbaar bij het hanteren van regels voor de ruimtelijke kwaliteit bij, en landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen.

Toerisme en recreatie
Zuidwest-Drenthe moet beter op de toeristische kaart komen te staan aan de hand van de volgende doelen:
- Inzetten op meer werkgelegenheid en bestedingen in de toeristische sector;
- Zuidwest-Drenthe beter vermarkten en op de toeristische kaart zetten met behulp van de aanwezige cultuurhistorische waarden;
- Het kwaliteitsniveau van toeristische voorzieningen verhogen;
- Nieuwe product-marktcombinaties introduceren.

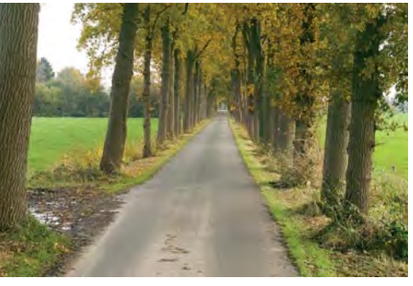
Aan de hand van een regioprofiel, dat de gemeenten samen met partners in het gebied hebben opgesteld, en een marktanalyse leggen de gemeenten zich om te beginnen toe op faciliteren. Het gaat dan onder andere om de verduurzaming van het project "Bestemming Zuidwest-Drenthe" en het regionaal verbinden van initiatieven met externe doelen en middelen.
Daarnaast sturen de gemeenten: ze leren bijvoorbeeld van elkaar over de planologische ruimte in bestemmingsplannen en wisselen uit over de sturingsmogelijkheden voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit bij, en landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen.
De realiserende rol van de gemeenten krijgt vorm in een grensoverschrijdende analyse van ontwikkelingen en het krijgen van inzicht in de beschikbaarheid en samenhang van toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Wethouder Anno Wietze Hiemstra (gemeente Hoogeveen):

'Het platteland krijgt te maken met krimp en opdrogende geldstromen. Het is een hele uitdaging om de voorzieningen overeind te houden. Omdat het platteland zich niets aantrekt van gemeentegrenzen, is het heel goed dat we met ons vijven de handen ineen hebben geslagen om samen de Agenda te ontwikkelen en uit te voeren.'

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

De speerpunten

Bij de realisering van de Agenda zetten we ons in voor vijf speerpunten :

1. Kernwaarden bepalen van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit op regionaal niveau, gericht op instandhouding en bescherming;
2. Partijen samenbrengen om nieuwe instrumenten te ontwikkelen voor herstel en instandhouding van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit;
3. Een regionale analyse uitvoeren voor het voorzieningenniveau en de toekomstige ontwikkeling in beeld brengen;
4. Onderzoeken hoe gemeenten met beleid en middelen beter kunnen inspelen op initiatieven van inwoners;
5. Zorgen voor bescherming van de ruimtelijke kwaliteit bij lokale economische ontwikkelingen.

Deze vijf speerpunten hebben in werkgroepen handen en voeten gekregen. Daarbij zijn het probleem, het doel, het gewenste resultaat en de afbakening geformuleerd.

De speerpunten

KERNWAARDEN BEPALEN VAN LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN BIODIVERSITEIT

Landschap en cultuurhistorie zijn leidend voor nieuwe ontwikkelingen. Zo versterken we de identiteit van de regio en zetten we Zuidwest-Drenthe op de toeristische kaart.
Om het platteland in Zuidwest-Drenthe vitaal en leefbaar te houden en de gebiedskracht optimaal te benutten is het noodzakelijk om de landschappelijke kwaliteiten gemeentegrensoverschrijdend te verbinden.

Probleem

De landschappelijke identiteit wordt versterkt door via een gezamenlijke aanpak de kenmerkende landschapstypen met elkaar in verbinding te brengen.
De verschillende landschapstypen met de bijbehorende (cultuurhistorische) kenmerken en kwaliteiten benoemen, is relatief snel en eenvoudig te realiseren. Hoe de kernwaarden van landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit het beste kunnen worden beschreven en verbeeld, staat nog niet vast en hangt af van de wijze waarop deze gebruikt gaat worden.

Doel

Het primaire doel is de landschappelijke en cultuurhistorische identiteit van Zuidwest-Drenthe zo te versterken en zichtbaar te maken dat die leidend kan zijn voor ontwikkelingen.

Resultaat

Aan de hand van inzicht in de unieke kwaliteiten van het Zuidwest-Drentse platteland wordt duidelijk welke gedeelde belangen er zijn, hoe de ontwikkelingen het beste kunnen worden opgepakt en wat uiteindelijk het onderscheidende vermogen van Zuidwest-Drenthe is. De vraag is: welke principes zijn leidend bij het versterken van de regionale identiteit?

Afbakening

Om te beginnen liften natuur en biodiversiteit mee binnen het landschap en maken archeologie, aardkundige waarden en de bewoningsgeschiedenis deel uit van de cultuurhistorie. Daarnaast geldt: doe lokaal wat lokaal kan en stem af wat je regionaal wilt doen.

Als geografisch gebied wordt de gehele regio Zuidwest-Drenthe beschouwd. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de gebieden waarvoor de provincie dan wel de gemeente haar verantwoordelijkheid heeft.

NIEUWE FINANCIERING LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

Landschapselementen als hakhoutbossen, houtwallen en hooilanden hebben hun functie en economische nut van weleer verloren. Wat rest, is een hoge maatschappelijke waarde. Bijvoorbeeld (historische) landschapsbeleving, leesbaarheid van het landschap en educatie voor bijvoorbeeld beleving en inspiratie. Behoud en ontwikkeling van landschap en cultuurhistorie zijn afhankelijk van gemeenschapsgeld en subsidies, die echter zwaar onder druk staan. Er is minder geld beschikbaar om landschapswaarden te behouden of te ontwikkelen.
Landschap en cultuurhistorie zijn de verantwoordelijkheid geworden van overheden en organisaties. Ook inwoners en eigenaren voelen zich betrokken bij het landschap en willen zich daar best voor inzetten, in geld of in natura. De uitdaging is om met minder subsidies een duurzamer resultaat te bereiken.

Wethouder Klaas Smidt (gemeente Westerveld):

'De steden en het platteland hebben elkaar veel te bieden. Dorpsbewoners gaan in Meppel naar de schouwburg en Meppelers laten hun hond uit in de natuurgebieden op het platteland. Ik pleit dan ook voor meer verbinding tussen stad en platteland.'

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

Probleem
Samen zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor beheer en ontwikkeling van landschap en cultuurhistorie. Zo luidt de opgave binnen dit speerpunt. Om te kijken of zulke nieuwe mogelijkheden werken, worden ze getest in een proefproject in Zuidwest-Drenthe. Samenwerkingspartners zijn Agrarische Natuur Vereniging Drenthe, Provincie Drenthe, Stichting Landschapsbeheer Drenthe, Waterschap Reest & Wieden en de gemeenten Meppel, Westerveld, Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden.

Doel
Het doel is nieuwe middelen (geld en natura) vinden voor duurzaam beheer en ontwikkeling van landschap en cultuurhistorie in Zuidwest-Drenthe.
Dit kan als partijen gaan samenwerken en bestaande en nieuwe vormen van landschapsfinanciering verkennen en uitwerken in concrete projecten. Daarbij wordt een beroep gedaan op bewoners, eigenaren, ondernemers en organisaties, die zijn betrokken bij het beheer van landschap en cultuurhistorie.

Resultaat
Een verkenning van de mogelijkheden en een haalbaarheidsstudie dienen als basis voor de daadwerkelijke uitvoering in een volgende fase van het project.

Afbakening
De samenwerking richt zich op beheer, ontwikkeling, toegankelijkheid en beleefbaarheid van landschap en cultuurhistorie en daarnaast op agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Als werkgebied geldt Zuidwest-Drenthe, inclusief het Drents-Friese Wold en het Reestdal.
De samenwerking gaat van start met de huidige partners, die allen initiatieven ontplooien voor nieuwe financiering van landschap en cultuurhistorie. Bij de uitwerking van het project worden mogelijk andere partners betrokken zoals BOKD, Vereniging Drentse Boermarken, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Drentse Landschap, Stichting Particulier Grondbezit Drenthe, LTO Noord en Waterleidingmaatschappij Drenthe.

REGIONALE ANALYSE VOORZIENINGENNIVEAU
Onder invloed van demografische en economische ontwikkelingen verdwijnen voorzieningen, met gevolgen voor de leefbaarheid van de dorpen. Zo wordt het voor mensen zonder auto bijvoorbeeld lastiger om de voorzieningen te bereiken. Daarom is er inzicht nodig in de toekomstbestendigheid van de huidige voorzieningen op regionaal niveau, met aandacht voor bovenlokale samenwerking en het combineren van functies.

Probleem en doel
De bereikbaarheid van voorzieningen moet zoveel mogelijk overeind blijven. Hiertoe wordt op regionaal niveau het voorzieningenniveau geanalyseerd en de toekomstige ontwikkeling in beeld gebracht. Er komt inzicht in de soorten voorzieningen en functies die bruikbaar zijn over de gemeentegrens heen en in de spreiding van toeristisch-recreatieve voorzieningen. Het idee is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor grote publieksvoorzieningen.

Resultaat
Er komt een inventarisatie van welke voorzieningen binnen tien jaar mogelijk verdwijnen. Daarbij wordt eerst gefocust op onder meer sportaccommodaties, scholen, dagopvang voor ouderen en ontmoetingsplekken. De inventarisatie toont ook kansen voor samenwerking en samenvoeging van voorzieningen.

Afbakening
De inwoners worden betrokken bij de inventarisatie; er wordt nadrukkelijk gekeken naar welke kansen de veranderende regelgeving en de Wet maatschappelijke ondersteuning biedt.
De uitwerking van de toeristisch-recreatieve voorzieningen wordt meegenomen in de bestaande samenwerking met Recreatieschap Drenthe.

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

INSPELEN OP INITIATIEVEN VAN INWONERS

In het project Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe willen de deelnemende gemeenten onderzoeken hoe zij een betere verbinding kunnen maken tussen initiatieven van inwoners en ondernemers met het beleid en middelen op regionaal niveau.

Probleem

De gemeenten willen een duurzame regionale basis in de ondersteuning bieden en de service naar initiatiefnemers effectiever maken. Daarnaast mensen en organisaties, die toegang hebben tot subsidies, de weg wijzen naar particuliere initiatieven. De zelfredzaamheid van initiatieven kan, in lijn met de Wet maatschappelijke ondersteuning beter, net als de toegankelijkheid van subsidies.

Doel

Het doel is aangeven hoe initiatieven vanuit de samenleving kunnen worden gefaciliteerd. Daarnaast zorgen voor meer bovenlokale middelen voor deze initiatieven, de ondersteuning van initiatieven effectiever maken en een platform faciliteren voor uitwisseling van ideeën of samenwerking.

Resultaat

Een regionale uitwisseling van middelen voor initiatieven vanuit de samenleving, die bijdragen aan een vitaal platteland. Dit betreft zowel de uitwisseling als de werving van bovenlokale middelen.

Afbakening

De focus is gericht op initiatieven van inwoners, bedrijven en verenigingen, die bijdragen aan een vitaal platteland en op slimme combinaties. Daarbij wordt gezocht naar bovenlokale middelen.

BESCHERMING RUIMTELIJKE KWALITEIT

Economische bedrijvigheid is belangrijk voor de leefbaarheid van het platteland. Bedrijven zijn welkom, maar moeten wel passen in het gebied: de kwaliteit van het landschap staat voorop! Op dit moment hanteren de verschillende gemeenten verschillende definities van kwaliteit en daarmee verschillende toetsingskaders en instrumenten. Afstemming is nodig om te komen tot een regionale definiëring en borging van de ruimtelijke kwaliteit bij lokale economische ontwikkelingen.

Probleem

Ook al verschilt de aanpak bij ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap per gemeente, het gaat altijd volgens vier stappen: initiatief, toetsing, advies en realisatie. Samen vormen de vraagstukken binnen deze stappen de regionale probleemstelling. Er blijven daarbij wel gemeentelijke accenten mogelijk.

In de initiatieffase gaat het erom de initiatiefnemer vroegtijdig aan tafel te krijgen, goede interne afspraken te maken en in te schatten of er een verbinding kan plaatsvinden aan ndere ontwikkelingen in de regio en waar het mogelijk is om elkaar te versterken .
Bij toetsing zijn de strategische afweging van gemeentelijke belangen en de basisvoorwaarden voor het ontwerp in het geding, evenals de bepaling van de landschappelijke kwaliteit in het ontwerp.
Na afweging volgt dan een advies aan de gemeentebesturen: welke zaken leggen we vast en hoe wordt het bestuur meegenomen in de afwegingen bij het besluit?
Ten slotte de realisatiefase: wat zijn de mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit vorm te geven en hoe leg je gemaakte afspraken met de initiatiefnemer vast?

Doel

Het doel is regionaal afstemmen over de ruimtelijke kwaliteit. Bijvoorbeeld definiëren, stimuleren en borgen, met als achterliggende gedachte de ruimtelijke kwaliteit te vergoten als er ontwikkelingen gaande zijn.

Resultaat

Het idee is om te komen tot een intergemeentelijk platform waar oplossingen voor ruimtelijk complexe vraagstukken worden afgestemd en discussies plaatsvinden over ontwikkelingen. De focus ligt hierbij op leren van elkaars kennis en ervaring en niet op een nieuwe werkwijze of nieuw beleid. Er moet ruimte zijn en blijven voor gemeentelijke accenten.

Afbakening

Uitgaande van het huidige beleid en lerend van elkaar ontstaat zo een meer gelijkvormige aanpak bij een vergelijkbare problematiek van gemeenten.

Wethouder Jannes Pit (gemeente Midden-Drenthe):

'Er liggen goede ideeën voor de gebiedsagenda rond de thema's kernwaarden landschap, financiering, voorzieningenniveau, samenwerking en economische ontwikkeling. We willen er nu mee aan de slag, we willen overgaan tot concrete invulling van de ideeën, samen met onze partners in het gebied.'

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

De uitvoering

Toen in 2010 het project Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe werd opgestart, kon niemand weten hoe de financiële situatie van de provincie, de gemeenten en de partijen in het landelijk gebied er op dit moment bijstaat. Dit neemt niet weg dat samenwerkende gemeenten nog steeds meer bereiken dan gemeenten die zaken op eigen houtje proberen te doen: alleen ga je sneller, samen kom je verder. Kijkend naar de haalbaarheid van de vijf speerpunten is een zo realistisch mogelijke Uitvoeringsagenda geformuleerd.

1. Kernwaarden landschap, cultuurhistorie en biodiversiteit
Omdat er eerst zicht moet zijn op nieuwe mogelijkheden voor financiering van landschap en cultuurhistorie én op de instelling van een intergemeentelijk platform voor ruimtelijke kwaliteit, laat de operationele invulling van dit speerpunt nog even op zich wachten. Zodra er meer duidelijkheid is, kan het landschappelijke en cultuurhistorische 'raamwerk' gestalte krijgen.

2. Nieuwe financiering landschap en cultuurhistorie
Bezuinigingen werpen hun schaduw vooruit: geldstromen voor landschap en cultuurhistorie drogen op. Daarom is het belangrijk dat gemeenten en partners samen optrekken en samen in een werkgroep een koers bepalen.

3. Regionale analyse voorzieningenniveau
Politieke, demografische en financiële ontwikkelingen vormen bedreigingen, maar bieden ook kansen. Een regionale analyse, die niet alleen gemeentegrens-, maar ook regiogrensoverschrijdend durft te zijn, geeft houvast bij het maken van keuzen.

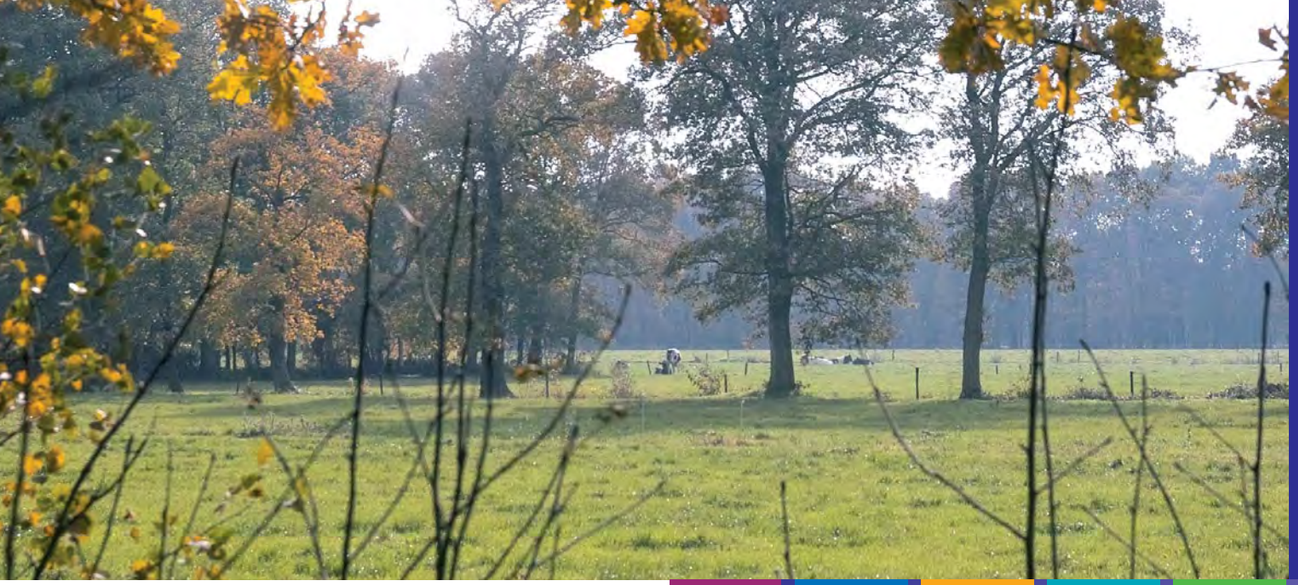
4. Inspelen op initiatieven van inwoners
Tijd en energie stoppen in een gezamenlijke operationele strategie om zoveel mogelijk bovenlokale middelen voor plattelandsinitiatieven binnen te halen: dat is het begin. Langzaam ontstaat dan zicht op bovenlokale middelen voor de toekomst, die onder meer nodig zijn voor een betere ondersteuning van initiatieven vanuit de samenleving.

5. Kwaliteit bij ruimtelijke ontwikkeling
Er wordt gewerkt aan de oprichting van een intergemeentelijk platform waar de oplossingen voor de ruimtelijke vraagstukken worden afgestemd en discussies plaatsvinden over de ruimtelijke kwaliteit bij toekomstige ontwikkelingen.

In de Uitvoeringsagenda worden 3 van de 5 speerpunten opgepakt. Speerpunt 1 wordt pas actueel wanneer er zicht is op nieuwe financiering, terwijl speerpunt 4 wordt meegenomen in de samenwerking rondom de Gebiedsagenda Zuidwest-Drenthe.
Voor deze drie speerpunten is het plan van aanpak afgerond, met daarin beschreven de activiteiten, de organisatie, de planning en de kosten.

De uitvoering

Organisatie en communicatie

Een projectgroep van ambtelijke vertegenwoordigers van de 5 gemeenten zorgt voor de coördinatie van de uitvoering van de Agenda en de communicatie.
De projectgroep rapporteert aan wethouders van de verschillende gemeenten en de Gebiedscommissie Zuidwest-Drenthe.

Tijdens de uitvoering in het project Agenda Platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe wordt aan communicatie de nodige aandacht besteed. Er worden verschillende communicatiemiddelen ingezet zoals interne berichtgeving en persberichten.

Organisatie en communicatie

Alleen ga je sneller, samen kom je verder

En verder?

De Agenda voor de toekomst van het platteland van Zuidwest-Drenthe is tot stand gekomen in een boeiend samenspel van gemeenten binnen Zuidwest-Drenthe. De Agenda ademt de visie en de wil tot samenwerking en legt de basis voor de uitvoering ervan. Een uitvoering die verder vorm en inhoud gaat krijgen in de uitvoering van de plannen van aanpak voor de drie speerpunten.

En verder?

Gemeente
Hoogeveen

meppel.nl

GEMEENTE
MIDDEN-DRENTHE

GemeenteWesterveld

gemeente
DE WOLDEN